

Johann Bacmeister

Programma Quo Rector Universitatis Rostochiensis Joannes Bacmeisterus, D. Med. & Sup. Math. Prof. P. Ad Festum Sanctorum Angelorum rite & religiose celebrandum, Omnes & singulos Academiae Cives sedulo hortatur & monet

Rostochii: Kilius, 1671

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn73597442X>

Druck Freier Zugang

Ru. Progr. 1671/c
Johannes Bachmeister
Progr. in festo S. Michaelis

PROGRAMMA
²¹⁰
R E C T O R
V N I V E R S I T A T I S R O S T O C H I E N S I S
J O A N N E S B A C -
M E I S T E R U S , D .
M e d . & S u p . M a t h . P r o f . P .
A d
F E S T U M
S A N C T O R U M
A N G E L O R U M
r i t è & r e l i g i o s è c e l e b r a n d u m ,
O m n e s & s i n g u l o s A c a d e m i æ C i v e s s e d u l o
h o r t a t u r & m o n e t .

R O S T O C H I I ,
T y p i s J O A N N I S K I L I I , A c a d . T y p o g r . A n n o 1 6 7 1 .

ABBATHUM statim à Mundi primordio in memoriam hujus pulcherrimi rerum Univerſi ab ipſo JEHOVA inſtitutum, non ſolum Patriarchæ devotè, ſanctè, piè, celebrarunt; ſed & poſteris ſuis ſeriò mandarunt, ut diem illum ſacrum & ſolemni animis ad devotam pietatem compoſitis obſervarent; ſacrificiis ritè peragendis dicarent, divino cultui ſanctisque operibus conſecrarent. Quod ſi jam reſpicere volumus animo ſpatium præteriti temporis, ac prima Feſtorum initia progreſſusque recordari: reperiemus certè inſuper, patefactionum divinarum ordinem in Vet. Teſtamento ſic diſtributum fuiſſe, ut ad certos temporum terminos incidere, quæ res omnium diviniffimæ in Eccleſiâ Iſraeliticâ eſſent geſtæ. Et iſthæc via ac ratione rerum omnium Moderator DEUS voluit memoriam maximorum & admirabiliſſimorum ſuorum operum conſervari in Populo Judaico, ac ad ſeram propagari poſteritatem. Quinimò non ſine ſapientiſſimâ ratione per Moſis manum certâ lege expreſſit & fancivit, quos ſibi dies, præter SABBATHUM vellet eſſe ſacros, in quibus ex univerſo Populo ſuo ad certa loca confluere, ibidemque inſignem & anniverſariam beneficiorum ipſius commemorationem, ac celebrationem peragerent, late agitent. Hinc eſt, quod tum PASCHA, tum PENTECOSTEN, tum denique *Συνομιαν* cum quâ EXPIATIONIS Feſtû cohærebat, ad utrumq; autem Propitiationis ſcilicet & Tabernaculorû præparatio erat TUBARUM Feſtum inſtituit. Et fanè ad PASCHATIS Feſtum quod attinet, illud diſertè à DEO ad XIV diem primi Menſis Judaici fuit alligatum. Præterquàm verò quod PASCHA divinitus inſtitutum erat in recordationem glorioſæ illius liberationis & eductionis ex Ægypto & tyrannide Pharaonis, & piâ meditationem reliquorum beneficiorum in gentem Judaicam veriùs effuſorum quam collatorum: præfigurabat inſuper res ſub plenitudine temporis fortiter præclareque gerendas per MESSIAM ſive CHRISTUM, qui proprio ſuo ſanguine humanum omne genus ab hoſtibus ſpiritualibus, à captivitate ac tyrannide Peccati, Mertiſ, Diaboli ac Inferni erat liberaturus. PENTECOSTES præterè Feſto Judæi non ſolum benedictionem DEI in meſſe perceptam gratis celebrabant animis: Verum etiam recordabantur Legis in Monte Sinai promulgatæ die

die scilicet L. ab exitu gentis Judaica de Aegypto ad montem usq; illum. Et sane magno studio debitaque reverentiâ à populo Israelitico Festum illud fuisse observatum, vel ipsius gentium Doctoris Pauli exemplum, quando Judæorum Pentecosten Jerosolymis præmissis purgationibus ceremonialibus celebrasse legitur, haud obscure testatur. **TABERNACULORUM** sive **SCENOPEGIORUM** Festum celebrabatur à Judæis XV. septimi Mensis die, admonebatque Filios Israel peregrinationum per loca deserta, quod videlicet eis in vasta solitudine absque laere familiari vagantibus fuisset pro domo tabernaculum, pro tecto cœlum, pro lecto solum, pro pane manna, pro vino ex petra saliens aqua. **DEI** enim summè misericordis cura & plusquam paterna clementia eos annis XL in tectoriis & tabernaculis agentes, ita mirè protexit ac defendit, ut intereâ temporis profus nullis morborum aut infirmitatum procellis tentarentur, nec Vestimentorum aut comæatus inopiâ præmerentur: tum etiam significabat verâ Ecclesiæ militantis statum: quippè quæ hoc in Mundo tanquam in deserto seu exilio passim oberret, nec sedem habeat stabilem, sed assiduis votis cœlestem expetat patriam. Cum hoc ipso Festo arctè quasi conjunctum erat **PROPIITIATIONIS** seu **EXPIATIONIS** Festum, quo summâ solennitate expiata sunt omnia totius Populi peccata & coram Domino facta propitiatio est. Hæc ipsâ autem feriâ significabatur passio Filii **DEI** in cruce, quando uno sacrificio expiavit totius Mundi peccata. **TUBARUM** deniq; Festum in primum diem Mensis septimi incidebat, & procul dubio eum in finem institutum est, ut Israelitæ quasi excitarentur, quo sese ad celeberrima illa duo Festa, quæ in Mensem illum incidebant, præpararent: Videturque celebriore isthoc Sabbatho fuisse præfigurata prædicatio pœnitentiæ *Johannis Baptista*. Præter hæc verò jam enumerata Festa, Sacer Codex mentionem quoque facit Festi **NEOMENIARUM** seu **NOVILUNIORUM**, quod in memoriam creatæ lucis institutum, primo cujustibet Mensis die celebrabatur, taciteque cultores admonebat, ut Menses soli **DEO** temporum solertissimo gubernatori sacros esse vellent. His annumerari quoque possunt Feriæ **CONCEPTIVÆ** h. e. non mandata à **DEO** expresso verbo, sed ab Ecclesia in gloriam & honorem summi Numinis ac ad retinendam acceptorum beneficiorum memoriam receptæ, approbatæ. In horum decuriam translabitur Dies ille, quem solennibus diebus publico consensu adscriptum, *in memoriam triumphi Judæis de Holopherne Nabuchodonosaris*

no sariſcopiarum Magiſtrø reportati, Judæos quotannis ſummâ cum
feſtivate & lætitia celebrâſſe ex libro Judith colligere promptum eſt.
Nec immerito huc reſertur Feſtum PURIM ſ. SORTIUM dies, quos
revertente anno XIV. & XV. Menſis Adar ſ. Februarii diebus perquam
ſolenni honore ſimul & magno cum gaudio celebrandos eſſe decreverat
Mardocheus in memoriam ultionis atque ſupplicii, quod Judæi ignomi-
nioſiſſimæ crucis morti addiſti & deſtinati, machinatione in hoſtium,
caput verſâ, ac proinde luſtu in gaudium mutato, de *Hamân* & omnibus
adverſariis ſuis mirâ fortunæ alternantis viciffitudine ſuſſerant. Multò
minùs ex horum Feſtorum numero excludi poterit. Feſtum E N C E-
NIORUM, quod *Judas Maccobæus* accedente Eccleſiæ totius conſenſu
& approbatione in memoriam inſtaurati templi Jeruſolymitani & liber-
rationis ex Tyrannico dominio *Antiochi Regis* per dies octo Menſis Chaſ-
leu ſive Novembris pio conſilio inſtituiſſe traditur. Quod ſi igitur in Ec-
cleſia V. Teſtamenti DEO ſic volente, jubente ac mandante, certi dies elec-
ti fuerant, in quibus præ cæteris præcipuorū DEI beneficiorum recor-
datio ſolemniter, publicè & annuatim inſtitueretur: quidni laudabili-
ter & utiliter in N. Teſtamento idem poſſet fieri? Eſſi enim Chriſtiani
in novo Fœdere non ſunt obligati ad Judaicorum Feſtorum obſerva-
tionem, nullumque hac de re extet Mandatum; laudabili tamen & per-
utili more atque conſuetudine in Eccleſiam N. Teſtamenti introdu-
ctum eſt, ut certi & anniverſarii dies Feſti extarent, in quibus præcipua
Religionis Chriſtianæ capita Populo proponerentur, inculcarenturq;:
Cumque omnia, ex ſententia D. Pauli Apoſtoli, decenter & ordine ge-
renda ſint in Eccleſiâ: jure ac merito ſub quorundam dierum quiete
& noſtris laboribus feriabimur, & recordatione Vitæ ſanctorum ſeriâ
maximeque operum divinatorum meditatione mentes noſtras ad pieta-
tem exercebimus. Et quidem hos ipſos dies celebramus ac obſervamus
non ex neceſſitate mandati, cultus & meriti, ſed ex libertate Chriſtiani-
nâ, ordinis, decori & diſciplinæ gratia omni ſuperſtitione remota. An-
niverſarii enim illi dies feſti ac ſacræ celebritates decoro ordini & Chri-
ſtianæ Societatis paci retinendæ, experienciâ teſte, inſerviunt multum.
Meritò autem hic ſuperſtitionis inſimulamus cum Sabbathariis illos,
qui Canones certos de termino Paſchali conſtituunt, & leges ferunt de
diebus feſtis contra mentem Apoſtoli ad Colofſ. 2. Apoſtolorumque
ac Sanctorum Martyrum dies, quos iidem aliis ſanctiores ſomniant,
tum ſervari tum omitti etiam poſſe, atque ἀδιάφορον eſſe ſtatuímus
Sola

Sola namque persuasit Idolomania, ut instituerentur, quæ Latroni etiam cuidam ex opinione falsa tanquam Martyri festum paravit apud Severum Sulpitium lib. de Vita Martini Episcopi. Erat enim, inquit, haud longè ab Oppido proximus Monasterii locus, quem falsa hominum opinio, velut conspulti ibi Martyribus sacraverat. Nam & Altare ibi à superioribus Episcopus constitutum habebatur. Sed Martinus non temerè adhibendè incertè fidem, ab his qui majores natu erant Presbyteris, vel Clericis flagitabat sibi nomen Martyris vel tempora passionis ostendi, grandi se scrupulo permoveri, quod nihil certi constans sibi majorum memoria tradidisset. Cum aliquandiu ergò à loco abstinisset, nec derogans religioni, quia incertus erat, nec auctoritatem suam vulgò accommodans, ne superstitio convalesceret: quodam die paucis secum adhibitis fratribus ad locum pergit. Deinde super sepulchrum ipsum astans, oravit ad Dominum ut, quis esset vel cujus meriti sepultus, ostenderet. Tum conversus ad levam, vidit propè adsistere umbram sordidam, trucem. Imperat, nomen meritumque ut loqueretur. Nomen edicit, de crimine confitetur, Latronem se fuisse, ob scelera percussum, vulgi errore celebratum, sibi nihil cum Martyribus esse commune; cum illos gloria se poena retineret. Mirum in modum vocem loquentis qui aderant audiebant, persona tamen non videbant. Tum Martinus, quid vidisset, exposuit, jussitque ex eo locè altare, quod ibi fuerat, submoveri, atque ita Populum superstitionis illius absolvit errore. Hactenus ille. Si jam recensere vellem omnes festivitates, quas etiam habuit, quæ variarum superstitionum & impietatum laqueis constricta tenebatur Gentilitas, κακοζήλια quædam institutas, quæque, teste Gregorio Nisseno, Gregorius Thaumaturgus in festa Sanctorum Martyrum mutavit: pro Pandiis enim & Diastis & Dionysiis h. e. Jovis Liberique patris solemnitatibus, Petro, Paulo, Thomæ, Sergio, Marcello, Leontio, Antonino, Mauritio, aliisque sanctis Martyribus, solemnitates populari epulo peragi statuit, referente Theodoro de Evangelicæ veritatis cognitione lib. 8. paginæ Programmati scribendo dicatæ vix sufficerent. Omnes autem Feriæ publicæ hæcenus ab Ecclesiâ Christiane receptæ commodè ad tres Classes referri poterunt. Aliæ quippe dicuntur *Stativæ*, quæ & statæ & anniversariæ nominari poterunt; quotannis enim hæc constitutis diebus atq; mensibus recurrunt, & in fastis statis observationibus annotatæ fuerunt, ut sunt apud nos omnia Festa immobilia, & apud Romanos erant Agonalia, Carmentalia, Palilia, &c. *Aliæ Conceptivæ*, quæ à Pontifici aut eo permitte à Sacerdotibus in dies certos aut etiam incertos annis singulis

conicipiebantur; ad quam classẽ Festa spectant nostra mobilia, Romanorum vero Feriã Latinã, Sementinã, Compitalia. Aliã denique Imperative quas pro arbitrio Consules, aut Prætores ob victoriã nuntium aut salutem Principis apud Romanos indicebant, & tales sunt nostrã dies Poenitentianeles, itemque illã, quibus DEO vel pro obtentã pace vel alio nobis concessio beneficio gratias publicẽ agimus.

Cum itaq; & ille Dies festus anniversarius iterum illuxerit, quã illustrũ Angelorum renovare memoriã, suscepta & solennis Religio instituit: omninõ nostrarum partium erit, qui non titulo solum Christianorum salutari, verum etiam reipsa Christiani esse volumus, ut Doctrinã hanc quam diligentius consideremus, perpendamus, meditẽmur. Et sane multum imò plurimum refert, ut pii quovis tempore de tutelã ac præsidio Sanctissimorum illorum Spirituum cogitent. Hi enim sunt Heroes, hi sunt Milites illi fortissimi, qui nocte dieque nostri causã excubias agunt: Hi nostri custodes sunt, quorum præsidio adversus malos spiritus, incommoda corpori ac animã importare, ac in capita nostra mala quæque machinari studentes, tegimur & munimur, hos illi oppugnant, hos abigunt, arcent, propulsant & in fugam convertunt. Hanc veritatem Pagani in tenebris attrætarunt non nihil, nos qui CHRISTO Imperatori Sacramentum diximus, luce coelestis doctrinã illustrati plenius cognoscimus & amplectimur religiosius. Ita enim fidelibus singulis per divinum Vatem DEUS ipondet. *Non accidet tibi malum, neque plaga appropinquabit tabernaculo tuo, quoniam Angelus suus mandabit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. In manibus portabunt te, ne forte ad lapidem impingat pes tuus.* Admirandum sanẽ beneficium, quod omnem intelligentiam longẽ superat, nedum ullius ornatu dicendi, aut copiã satis explicari queat. Ingeminemus potiùs altissimã voce cum S. Bernhardo. *Domine, quid est Homo quod reputas eum? Mittis illi unigenitum tuum, immittis Spiritum Sanctum tuum, promittis vultum tuum, & nequid valet in caelestibus ab opere sollicitudinis, beatos illos Spiritus mittis in Ministerium nostrum.* Novimus equidem, sacerrimos hosce Spiritus non tantum ad electorum sed & ipsius DEI ministerium esse ordinatos & destinatos, uti hoc ipsum tum ex Vate Daniele cap. 7. tum ex Epist. ad Hebræos cap. 1. patet, quorum ille millia millium ipsi DEO ministrare, & decies centena millia assistere: hic verò in Ministerium emitti propter eos, qui erunt salutis hæredes pronunciant. Verum ille immortalis hujus Universitatis Pater, qui

habet

habet omnia, qui solus est, qui complet omnia, cujus infinita est potentia, qui ipsa est perfectio, ipsa absolutio, nullaq; aliena indiget opera, non eum in finem obsequio suorum spirituum utitur, quod ipse minis sufficiat gubernando hoc imperio, sed ut ipsi seruiant in singularibus eius Mandatis recipiendis, iisdemq; efficiendis, prout hoc ipsum Num. 22. satis clarum est, ubi Angelus DEI emittitur, ut Balaami Asinam prohibeat. Ita etiam ablegatur Angelus ad Uxorem sterilem Manues Samsonis futuram matrem, ut ipsi filii conceptionem annunciet. A DEO item amandatur Angelus Gabriel ad Zachariam, ut ipsi annunciet conceptionem & parituram Uxorem suam Elisabetham Joannem Baptistam; nec non ad Virginem Mariam significatum ipsi, se Matrem Salvatoris generis humani facturam. Accedit & hoc officium, ut Creatorem suum æternum ac sine intermissione celebrent, hymnum illum, sacro sanctæ & individuae Trinitati consecratum elata voce cantando: *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus DEUS Zebaoth, plena est omnis terra gloria ejus.* Et tali modo exequuntur id, quod regiùs Psalter Psal. 148. jubet: *Laudate DEUM omnes Angeli, laudate eam omnes Virtutes ejus.* Hoc modo expediunt, quod autor Epistolæ ad Hebræos præcipit. *Et adorant CHRISTUM omnes Angeli.* Ad nostram imprimis eos utilitatem adhibet DEUS, uti Epistola jam allegata ad Hebræos cap. 1. testatur, quando: *Nonne omnes sunt administratorii Spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis?* Possem hæc omnia, vel sexcentis Sacræ Scripturæ locis probare, nec exempla, quibus hæc clariora evadunt, deficiunt. Angeli enim leguntur custodia munivisse ades Lothi, quem etiam, manu ejus apprehensâ, deducunt ex flammis ultricibus, cum nimis diu commoraretur. Quanto studio & cura Israhelitarum liberationem ex Ægypto promoverint, ac quantâ vigalantiâ ipsis adfuerint in toto peregrinationis tempore, Vir DEI Moyses perspicue satis demonstrat. Annon Prophetam Eliam Angelus Domini in deserto profugum & mori expetentem, aquâ & pane nutritiv? Annon Elisaum contra Syrios defendit? Annon Viros tres in ardentissimo camini Babylonici igne Angelû mirabiliter custodivisse memorat Daniel? Annon Angelus pro Rege Persarum cû Diabolo est præliatus? Taceo quomodo Magi ab Angelo admoniti, nè Hierosolymâ ad Herodê sese iterû conferrent, magnum vitæ discrimen declinaverint: quomodo Apostolus Petrus ex carcere & vinculis Regis Herodis eductus. Prætereo multa alia exempla, quibus Sacer Codex est refertus, cû ea adducere necessarium non habea-

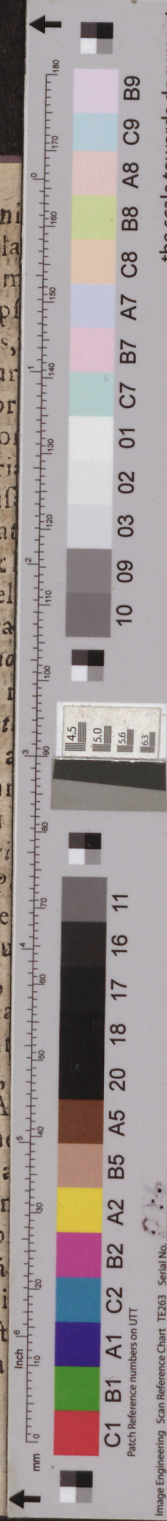
habeamus; Ipsi namque quotidie experimur fidelissimam horum Sanctissimorum Spirituum custodiam atque tutelam. An autem singulis hominibus singuli Angeli sint custodes adjuncti, an plures: à curiosis quaesitum hactenus. Priori quaestionis parti suffragatur CHRISTUS veritas ipsa, ubi apud Matt. Cap. 18. dicit de parvulis credentibus in ipsum, quod Angeli eorum in caelis perpetuo aspiciant faciem Patris sui: Et Luc. in Act. c. 12. narrat, Apostulum Petrum ex Herodis Tyranni vinculis per Angelum liberatum esse. Quo respexit etiam Origenes quando, *Adest*, inquit, unicuique nostrum etiam minimus, qui sunt in Ecclesia DEI, Angelus bonus, Angelus Domini, qui regat, qui moneat, qui gubernet, qui pro actibus nostris corrigendis & miserationibus exposcendus quotidie videat faciem Patris, qui in caelis est. Et Beatus Hieronymus inter caetera haec habet; *Magna dignitas animarum, ut unaquaeque habeat ab ortu nativitate in sui custodiam Angelum delegatum.* His etiam assentitur Chrysof. haec subinde multis in locis repetens: *Unusquisque credentium Angelum habet.* Posteriori parti ad stipulatur historia Jacobi Patriarchae, cui binæ angelorum turmae apparent Gen. 31. Et Eilifai Prophetae, quem Hammeorum equitum & curruum exercitus adversus Syriorum potentiam ruentur, Lazari item, cujus anima non ab Angelo sed Angelis deportatur in Abraham sinum. Etiam si autem haec allata testimonia inter se dissidere videntur, conciliari tamen hac ratione possunt, ut dicta priori quaestionis parti subscribitur nomen suum cuique Angelum à DEO attributum & destinatum esse *Ordinarie* affirmant; ad eum autem ordinem Deum sese non ita alligare, quin veluti extra morem consuetum plures nonnunquam Angelos uni homini, libera sua voluntate adjungat, dicta cum posteriori facientia asseverent. Ne igitur quisque, *Cives Academici*, Angelos praesentes & auxiliares, atque adeo paratos pro nobis pugnare, impietate sua repellat, sedulo prospiciendum erit. Ut enim foetentia atque foeda ac impura cuncta fugiunt apicula; ira etiam purissimi hi Spiritus abscedere ab illis solent, qui luxu se & libidine contaminant; qui crapulam, lasciviam in dictis & factis proterviam omnem confectantur; qui officii sui immemores inertis otio annos transmittunt. Illis autem repulsis in locum eorum malos Angelos succedere, qui callidissimi sagacissimique sunt ad nocendum & miseros Mortales in exitium perducendum; neque sano mentis insidiari poterit. Si itaque vera Religio nobis Cordi atque cura est, haec ageendum erit, ut quotidie filiali observantia caelestem Patrem nostrum veneremur, & pro Angelico comitatu nobis indulgendo supplicibus precibus oremus, spe ista indubitata, nos exaudientem iri, ac securos fore, tum in Ecclesia, ne à Tyrannis vel Haereticis opprimamur aut pessundemur: tum in Republica, ne illa intestinis vel externis hostibus turbetur aut pereat: denique & in ipsa singulorum Oeconomia, ne vel igne vel aliis cladibus consumatur, aut rerum ad victum aut amicum necessariorum detrimentosam cladem subeat. Tu, DEUS, annue votis. P. P. Rostochii ipso Michaeli sacro die, Anno M. DC. LXXI.

sub Sigillo Rectoratus.

habet omnia, qui solus est, qui complet omnia, qui ipsa est perfectio, ipsa absolutio, nulla non eum in finem obsequio suorum spirituum sufficiat gubernando hoc imperio, sed ut ipsi ejus Mandatis recipiendis, iisdemq; efficiendis, satis clarum est, ubi Angelus DEI emittitur hibeat. Ita etiam ablegatur Angelus ad Uxorionis futuram matrem, ut ipsi filii conceptionem item amandatur Angelus Gabriel ad Zachariam concepturam & parituram Uxorem suam Elisabetham; nec non ad Virginem Mariam significationis generis humani facturam. Accedit & rem suam æternam ac sine intermissione celisacro sanctæ & individuae Trinitati consecraSanctus, Sanctus, Sanctus Dominus DEUS Zebaoth eius. Et tali modo exequuntur id, quod iubet: *Laudate DEUM omnes Angeli, laudate eum.* Hoc modo expediunt, quod autor Epistolæ ad Colossios ait: *adorant CHRISTUM omnes Angeli.* Ad nostram adhibet DEUS, uti Epistola jam allegata ad Colossios ait: *quando; Nonne omnes sum administratorii Spiritus propter eos, qui hereditatem capiunt salutis?* Propter hanc Sacrae Scripturae locis probare, nec exera evadunt, deficiunt. Angeli enim leguntur Lothi, quem etiam, manu ejus apprehensum, in Sodomis, cum nimis diu commoraretur. Quarta enim liberationem ex Ægypto promoverint adfuerint in toto peregrinationis tempore, satis demonstrat. Annon Prophetam Eliam Aprofugum & mori expetentem, aqua & panem contra Syrios defendit? Annon Viros tres in Ægypto igne Angelum mirabiliter custodivisse? An Angelus pro Rege Persarum cum Diabolo est per Magi ab Angelo admoniti, ne Hierosolymam ferrent, magnum vitæ discrimen declinaverint? Annon ex carcere & vinculis Regis Herodis eductus? Annon in templo, quibus Sacer Codex est refertus, cum ea

the scale towards document

est potest
et opera
iple minus
ingularibus
m Num. 22.
suam pro
anues Sam
t. A DEO
nciet con
nem Bapti
rem Salva
ut Creato
um illum
e cantando;
is terra glo
Psal. 148. ju
virtutes ejus.
ecipit. Et
s utilitatem
i. testatur,
m nisi pro
nia, vel sex
hac claria
nivisse ades
mmis ultri
cura Israeli
alantiâ ipsis
es perspicue
i in deserto
on Elisaum
mini Baby
et? Annon
o quomodo
o iterum con
postolus Pe
ulta alia ex
starium non
habea